

מסורת הש"ס

(א) [בס"א: מר], (ב) ח"מ, (ג) לעיל ד: גרסות מ"א. סוכה ו. שנת קיב: כלס פ"ו מ"א. (ד) כלס פכ"ו מ"ד שנת קיב: (ה) ס"א קמחקה, (ו) [שנת קיב: ע"ז י: (א); ס"א פתח, (ב) ג"ל אחוה] (ט) גי' עיב"ץ דרבא,

הגהות הב"ח

(א) גמרא שניה לו סנדל דתנן סנדל שנפסקה אחת: (ב) רש"י ד"ה טעור מן המדקס דמי ס"א ע"ס ד"ה אצל וכו': (ג) שם מן האין שעדיין היה מדרס לנמא כלס כ"ל ותיבת לקבל טומאה נמקח: (ד) תוס' ד"ה לא אמר וכו' קרפף בית סאמים ואין יכול לנטול מבהם: (ה) בא' בדר' דעניל מיעוטא לגבי רבא:

מוסף רש"י

הובא לקמן כד:

רבינו חננאל

מורכב(ת) כרי שהיה נישכר את הווית. לר' אליעזר דאמר אם היה אורכה יתר על שנים כרחה אפילו אמה, אם היא מרובעת לא שרי לטלטלה. ודכי (משכחת) [משחת] לה באיכסותא מוית לוית (אשתכח) [אשכח] טפי מן שנים ברוחבה כר' חנניה בן אנטיגוס (דאמר) זה יהיה לכם גבול לזה אתה (אר') גותן פיאות ואי' אתה גותן פיאות לשכותי ואילו ר' יוסי דאמר אפילו אורכה כשנים ברוחבה (אפילו) מרובע [שיר], דילין' ממשכן דהוא אורכו ק' אמה ורחבו ג' אמה, שנמצא אורכו מרובע כשנים ברוחבו אציג' דאיכסותן טפי מן שנים ברוחה שרי. כרב אחא דאמר המעביר ד' אמות ברשות הרבים אינו חייב עד שיעביר הן ואלכסותן. ואמר רב פפא בריק לן רבא עומר ברשות הרבים גבהו י' ורחבו ד' מי בעינן הן ואלכסותן אי לא. וגדרה דלא פרך י' אמות כאחד ולא גדר עשר אמות צבת אחת אלא מעט היה פורץ וגודר מיד: עד ששלימו **ליוסר מעשה**. מי אמרינן כיון דלא פרך י' צבת אחת ולא גדר צבת אחת לא היא היקף צו ל לשם דירה או דילמא כיון דששמה מיהא הוא החידוש של היקף יותר מעשר חשיב היקף לשם דירה: כל כלי צעלי נסים. לגבי כלי עץ תנינן לה צמסכת כלס (פ"ו מ"ה): **שיעורן כרמונים**. לטהר מטומאתן אצל פחות מכאן חייס עליה ולא מצטיל ליה. שיעורן כרמונים יקצ כמולי' רמון טהור: **וחור וניקב**. אכל הסתימה: וסיקנה. הוא הדין כי לא תיקנה נמי דעיין טמא מדרס הוא והא דנקט מיקנה לרבותא דלא לאו הכי תו לא איזטרירך למימר נפסקה השניה וכו': (ט) **טהור מן המדרס**. דתו לא הוא כלי ולא חזי למדרס מלטמא תו אדס וכליס: אצל כלי הוא דחוי לתשמיש אחרינא ועדיין טומאת מגע מדרס עליו שהרי צשעת פרישתו (ו) מן האוחן שעדיין הוא מדרס לקבל טומאה לטמא כלס קיבל טומאה מאביו והוי ראשון לטומאה ומטמא אולכין ומשקיין: פנים חדשות. אין אונים הללו ממנו ומשניתקנו לא דרסן הזו וטומאה הראשונה טהרה שרי אין לו סנדל ראשון: לים דין גר ג. אלא מלאך: גגון דין גר ג. אדס גדול: **רחבה שאחורי הצנים**. ואין פתח הצית פתוח לה היא מוקפת שלא לדירה ואי יותר מצית סאמים היה אין מטלטלין זה אלא צארבע אמות: ואס פתח לו פתח. מן הצית: **פשעא**. דצפתח ולבסוף הוקף שרי שהרי הוקף לשם פתח: לא לייבא דאזים ציה צי דרי. גורן אחר הצית קודם היקף הרחבה: **מסו**

צטיל לגבי רובה. והוי כאילו נזרע כולו: והוא לים קרפף יותר מצית סאמים. ואע"ג דהוקף לדירה חשוב כלא הוקף לדירה דהא הוי כולו גינה ובגינה לא מהני הוקף לדירה: דלא הוי. ההוא מיעוט דנזרע בית סאמים דלא חשיב להצדל מן החצר ולהקרות לו סס לצדו: **אצל צים סאמים**. נקרא קרפף שלן הוקף לדירה ואע"ג דאילו הוא צאנפי נפשיה צבית סאמים לא מיתסר הכא דנפרץ לאחר וחסר נפרצה לו קיימא לן דאסור לנטול מקרפף לאחר דהוי רשות הנפרצה למקום האסור לה ואוסרין הרשויות זו לזו ואין מטלטלין לא זה ולא זה: **כמאן**. אמרי' דשתי רשויות נינהו: כרננן. דלפני עניה דר"ש צפ' כל גגות (לקמן פט). ואמרי כל חד וחד רשות לעצמו ואע"ג דליכא דיורין צהו דליסרו אהדדי אין מטלטלין מזה לזה: **לקולא**. דאפילו המיעוט בית סאמים דמיקרי קרפף כיון דצאנפי נפשיה שרי השתא נמי שרי ולא אסרי אהדדי דאילו היה מחליה ציינהו הוא שרי לנטוליו מזה לזה כר"ש והשתא דנפרצו זה לזה ולא נפרצו לרשות האסור לה אצל יותר מצית סאמים נעשה כרמלית וצהא אפילו ר"ש מודה דאין מטלטלין מחצר לקרפף יותר מצית סאמים שלא הוקף לדירה והכא דנפרצו זה לזה איזעצלאום. נטועין שורות שורות ונאה לצבת סס: לצי רב הולא ויותר מצית סאמים הוא והוקף לדירה וניטע אחרי כן: **קרפף יותר מצית סאמים שלא הוקף לדירה**. ואחרי כן צנה אכלו דירה ואמרי' לקמן הוקף שלא לדירה ולבסוף פתח לו פתח דירת ציתו לא מהני: **יציא הוא עושה פורץ** לו פרצה יוסר מעשר. דהוי כמי שאין לו מחילות וגודר וסותם אותה פירצה ומעמידה על עשר והוי כפתח ולבסוף הוקף לדירה שנפתחה לו דלעולם צעינן שיגדור יותר מעשר אמות דאי פריך עשר לצד וגדרה לא חשיב ההוא היקף לשם דירה אלא כמי שעשה פתח דעד עשר לעולם הוא פתח: פריך אצל סתימה וגדרה ופריך פתח אצל סתימת אמה המדשה וגדרה דלא פרך י' אמות כאחד ולא גדר עשר אמות צבת אחת אלא מעט היה פורץ וגודר מיד: עד ששלימו

עושין פסין פרק שני עירובין

כד.

לא אמרן אלא דלא הוי בית סאמים. אע"ג דלרננן קרפף פחות מצית סאמים דינו כקרפף בית סאמים (י) לנטול ממנו לאחר משוס דאין סכרה שיסו שלשה חילוקים צשלשה משהויין הכא לא אסר מיעוט הנזרע לרוב שאינו נזרע צמה שפרוך לו צמלואו דכיון שהוא פחות מצית סאמים לא חשיב וצטל לגבי רוצ שאינו נזרע אצל בית סאמים חשיב טפי ולא צטיל וצנזרע רוצו אפי' לא הוי בית סאמים אסור בצטיל (ט) לגבי רוצו והוא נזרע כולו: **סנדל שנפסקה וכו'**. הוא הדין צלא תקנה נמי דטמא מדרס דאי כשנפסקה פרחא לה טומאה תו לא הדרה לה דלא מצינו טומאה ישנה חוצה אלא צכלי מתכות דמפרס צסוף פ"ק דשנת (ד טז).

והא דנקט ותקנה פ"ה לאשמועינן אע"ג דתקנה כי נפסקה שניה טהורה מן המדרס דפנים חדשות צלו לכאן: **אבל שמה מעג מדרס**. פירש הקונטרס משוס דעדיין כלי הוא לאישתמושי ציה תשמישתא אחרינא ולפירשו צפיה נפסקה שניה טמא נגוע מדרס וקשה דתנן צהדיא צסיפא דקן משנה צמסכת כלס צפרק כ"ו (מ"ד) לא הספיק לתקן ראשונה עד שנפסקה שניה טהורה וכר"י חור צו והנה אצל טמא נגוע מדרס דעדיין כלי הוא וחזי למלתא קמייתא דהא ציתקנה ראשונה ולפירשו איזטרירך למייתני צרישא ומיקנה דאי לא נתקנה כי נפסקה שניה אינה טמאה אפילו מגע מדרס ואגב דתני צרישא תני נמי צסיפא ומיהו חימה מתי צא לו מגע מדרס דאס צא לו מגע מדרס יחד כגון צדרס עליו הזו צרגלו יקף או אפי' צמנעל ולא הספיק צפשוטי לם עץ אכל אכס פנים חדשות למגע מדרס כמו למדרס ולפי' רש"י קמא ניחא דאפילו נפסקו צ' אונים טמא מגע מדרס הואיל וחזי לתשמיש אחרינא וצפרק אלו קשרים (שם דף קיב: פ"ה דטמא נגוע מדרס לפי שנגע צעצמו כשהיה אצ הטומאה ולא היציר דטומאת צית הסתימה היא דלא קיימא לן כרבי תמיר דאמר מטמא מדפרס צפשיטות צפרק צהמה המקשה (חולין דף עב:) וצהעור והרעצו (שם דף קטט:) טומאת צית הסתמים היא ומה שפירש כאן נמי צצשעת פרישתו מאוחן קיבל טומאה מאביו אינו נראה דצפרק צהמה המקשה (שם דף עב:) אמרינן צצעינן צלות מצגד גדול ואין לומר דצמתיקין אחין ראשון לאחר שפתח חזיה נעשית מחוצרת וצא לה טומאת מדרס צצטלה לסנדל וכשחור ותפר חזיה השניה צא לסנדל מגע מדרס מן האוחן ותו ליכא פנים חדשות דלא"כ תפשוט צעינן דהקומץ רצה (מנחות דף כד.) דלא אמרינן צצע לה טומאה ולהר"ר שמוען מייצב"א דמפרס דלא אמרינן צצע לה טומאה היכא דטומאה צא לו מגופו אתי שפיר ועוד יש לומר דלאוחן צא מגע מדרס ומדרס יחד כשתפרה לסנדל והסנדל צטל לאוחן דאי אפשר להיות טומאה לזה צלא זה וכיון שצאו לה כאחד אין שייך לומר גציה צצע לה טומאה וריצב"א אומר דלא שייך גצי מגע פנים חדשות דאפילו נפסקו שמי אצויו ראיין לקבל טומאת מגע אס מיחדו לתשמיש אחר ולא נתצטל מורת יחדו מכאן דכל שעה ושעה מתקנו דעתו להשתמש צו אצל לנעולו אס נפסקו שמי אצויו אפילו מיחדו צטלה דעתו אצל כל אדס:

פשיטא אלא צריבא דאית ביה בי דרי. אררע נתמן דאמר אס פתח צו פתח מותר לנטול פריך דמפרס הש"ס צפתח ולבסוף הוקף ואהא פריך פשיטא אצל אש"ס דמפרס לא אמרן לא פריך דקמ"ל הוקף ולבסוף פתח לא מהני לאפוקי מהני אמוראי דלקמן (ד' כה:) גצי אצורניקי: לא

דסימא אדעתא דצי דרי פתחיה. ולאו אדעתא להקיק שס רחצה:

צנטיעיס דמי. ומותר לטלטל (בבולו) בבולו, [ובכולן] כחצר דמי דאיכא מאן דעביד בחצירו בריכה של מים.

עין משפט נר מצוה

כט א ב מ"י פט"ו מהל' שבת הלכה ו' טו"ש ע' א"ח ס' שנה פטעף ט: ל ג ד מ"י שס ה' ה' טו"ש ע"ס ט"ב: **לא ה מ"י** פ"ו מהל' כלס הלכה צ: **לב ו מ"י** פ"ו ס' הלכה יב: **לג ז ח מ"י** פט"ו מהל' שבת הלכה י' טור ש"ע א"ח ס' שנט: **לד ט ט מ"י** ס' הלכה ו' טו"ש ע' א"ח ס' שנה פטעף יא:

רבינו חננאל (המשך)

רובו צטיל ליה מיעוטו לצבי רובו וחשיב כמי שלא הוקף לדירה כיון שזרעו, ליהוי כי קרפף יתר מבית סאמים שלא הוקף לדירה, כשם שזריעתן עשאתו כשהו כך תעשהו ביתר מבית סאמים. אלא אי איתמר, הכי איתמר, אחר נזרע מיעוטו שרי אמר רב הונא כו: ר' ירמיה מדיפתי מתני לה לקולא נזרע רובו הרי הוא כגונה ואסור. הא מיעוטו שרי, אמר רב הונא בריה דר' יהושע לא אמרו אלא בית סאמים הא יתר מבית סאמים אפילו שלא נזרע אלא מיעוטו אסור (א) כמאן כרננן. איצבאלאות עיקר המלה אריות סוסים הוא בלשון יוני, ופירושו כי נטועין אילנות או בצד זה כגון העמלת סוסים בתוך אורוותיהם זה בצד זה. ואסיקנא דאע"ג דאינה עשויה איצבאלאות מותר כרב רבנמן, אמר רב נחמן אמר שמואל קרפף יתר מבית סאמים שלא הוקף לדירה, פורץ בו פירצה יתר מעשר אמות, וחזור וגודרו לשם דירה ודיו, וחשוב כאילו הקפוי כולו לשם דירה. וכן אם פריך אמה וגדרה לשם דירה, פריך אמה וגדרה לשם דירה עד שהשלים יתר מעשר אמות גדר לשם דירה, נעשה כאילו הוקף כולו לשם דירה ומותר לטלטל בבולו, ואפילו הוא בית כ"י כורין. כי הא דתנן כל כלי צעלי בהם שיעורין ברימונים כלומר אם יניקבו כמוציא ירמון טהור. ובעי חזקיה ניקב כמוציא זית וסתמו, חזר וניקב כמוציא זית וסתמו, עד שהשלימו חזקיה ניקב ברימון, וא' ליה ר' יוחנן כיון לא משתניו היא זו סנדל שנפסקה אחת מאוניו ותיקנה טמאה מדרס, ניפסקה שניה ותיקנה טהר מלטמא מדרס כו, ואמר לן פנים חדשות באו לכאן, הכא נמי פנים חדשות באו לכאן, כלומר אינם אן הן אינם אלא כאילו אחרות חדשות באו עכשיו. קרי חזקיה על ר' יוחנן לית דין בר אינש, כמלאך הוא חשוב שמכין ומוציא אילו החכמות. אמר רב כרנא רחבה שאחורי בהם אין מטלטלין בה אלא בד' אמות. אמר ר"נ אם פתח מן הביתם לתוכו פתח מותר לטלטל בבולו. ודווקא פתח ולבסוף הקיף דהויה לה הקפה לדירה. אבל הקיף שלא לשם דירה ולבסוף פתח לא. ואמרין פתח מן הביתם פתח ואח"כ הקיפה צריכה למימר, דהא דאי לדירה היא. ופרקינן כגון דאית ליה בהוראה רחבה בי דרי. פי' גורן לרוש עלוי תבואה. מהו דתימא האי פתח לגורן הוא דעבידי, קמ"ל דכיון דאית ליה פתח ואי דאקיף לדירה הוא דאקיף. קרפף יתר מבית סאמים שהוקף לדירה ונתמלא מים,

^[א] לפי הנראה מן הסוגיא לרננן אפילו בית סאמים אסור ואולי טס"א וז"ל תמאן כר"ש וצמו שהיה צגמ.